

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 195g/2026

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 546 din Codul de procedură penală

(refuzul extrădării în cazul persoanelor care riscă rele tratamente)

CHIȘINĂU
23 septembrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea dnei Maria Sorici, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 18 septembrie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 septembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 546 din Codul de procedură penală, ridicată de dna avocat Georgeta Lupea, în interesele dlui Omer Turgut, parte în dosarul nr. 7-04/2026, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Mihail Osadci de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află demersul ministrului Justiției privind extrădarea dlui Omer Turgut, cetățean turc, în Turcia, în vederea executării pedepselor stabilite prin hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele competente din Turcia.

4. În cadrul examinării demersului privind extrădarea, dna avocat Georgeta Lupea a ridicat, în interesele dlui Omer Turgut, excepția de neconstituționalitate a articolului 546 din Codul de procedură penală, în măsura în care nu reglementează în mod expres refuzul extrădării în cazul existenței unui risc real pentru viața și integritatea persoanei determinat de persecuția din motive religioase.

5. Prin încheierea din 18 septembrie 2026, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 24

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

„(1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

(3) Pedeapsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 546 Refuzul extrădării

„(1) Republica Moldova nu-și extrădează propriii cetățeni și persoanele cărora le-a acordat dreptul de azil.

(2) Extrădarea va fi, de asemenea, refuzată dacă:

1) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova;

2) în privința persoanei respective a fost deja pronunțată de către o instanță națională sau o instanță a unui stat terț o hotărâre judecătorească de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal pentru infracțiunea pentru care se cere extrădarea, sau o ordonanță a organului de urmărire penală de încetare a procesului ori în privința acestei fapte se efectuează urmărirea penală de către organele naționale;

3) s-a împlinit termenul de prescripție al tragerii la răspundere penală pentru infracțiunea respectivă, conform legislației naționale, sau a intervenit amnistia;

4) potrivit legii, urmărirea penală poate fi pornită numai la plângerea prealabilă a victimei, însă o asemenea plângere lipsește;

5) infracțiunea pentru care se cere extrădarea persoanei este considerată de legea națională infracțiune politică sau faptă conexă unei asemenea infracțiuni;

6) Procurorul General, ministrul justiției sau instanța care soluționează chestiunea privind extrădarea are motive serioase să creadă că:

a) cererea de extrădare a fost înaintată în scopul de a urmări sau a pedepsi o persoană pentru motive de rasă, religie, sex, naționalitate, origine etnică sau opinii politice;

b) situația acestei persoane riscă să fie agravată pentru unul din motivele menționate la lit. a);

c) în cazul în care persoana va fi extrădată, ea va fi supusă torturii, tratamentului inuman sau degradant sau nu va avea acces la un proces echitabil în țara solicitantă;

7) persoanei cerute i-a fost acordat statut de refugiat sau azil politic;

8) statul care solicită extrădarea nu asigură reciprocitatea în sfera extrădării.

(3) În cazul în care fapta pentru care se cere extrădarea este pedepsită de legea țării solicitante cu pedeapsa capitală, extrădarea persoanei poate fi refuzată dacă partea solicitantă nu va da asigurări, considerate ca suficiente, că pedeapsa capitală nu va fi aplicată persoanei extrădabile aflate sub urmărire penală sau condamnate.

(4) În cazul în care Republica Moldova refuză extrădarea, la cererea statului solicitant, se examinează posibilitatea preluării activității de urmărire penală față de persoana cetățean al Republicii Moldova sau apatrid.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

8. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că articolul 546 din Codul de procedură penală este neconstituțional în măsura în care nu reglementează în mod expres refuzul extrădării în cazul existenței unui risc real pentru viața și integritatea persoanei determinat de persecuția din motive religioase. În opinia autoarei, lipsa unei asemenea reglementări generează incertitudine cu privire la aplicabilitatea normei și creează riscul unei aplicări arbitrare, în funcție de interpretarea autorităților.

9. În fine, autoarea excepției de neconstituționalitate susține că prevederea contestată este contrară articolului 24 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în această cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

12. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Obiectul sesizării îl constituie articolul 546 din Codul de procedură penală, în măsura în care nu reglementează în mod expres refuzul extrădării în cazul existenței unui risc real pentru viața și integritatea persoanei determinat de persecuția din motive religioase. Această prevedere nu a fost supusă anterior controlului de constituționalitate.

14. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se soluționează un demers al ministrului Justiției cu privire la extrădarea unei persoane care se află pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, Curtea admite că instanța de judecată ar putea avea în vedere prevederile contestate la soluționarea demersului menționat.

15. Curtea reține că omisiunea legislativă poate constitui obiectul examinării Curții Constituționale dacă autorul excepției demonstrează că această omisiune îi afectează un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 128 din 6 august 2026, § 27). Așadar, Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autoarei sesizării, dacă textul contestat reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 167 din 13 noiembrie 2025, § 18).

16. Autoarea indică în sesizare că prevederea contestată este contrară articolului 24 (*dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*) din Constituție.

17. Cu referire la incidența articolului 24 din Constituție, Curtea notează că, potrivit acestui articol, statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (alin. (1)), nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante (alin. (2)), iar pedeapsa cu moartea este abolită. Totodată, nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat (alin. (3)).

18. Din această perspectivă, Curtea observă că autoarea nu a argumentat în ce măsură prevederea contestată contravine dreptului la viață și la integritate fizică și psihică.

19. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că o excepție de neconstituționalitate trebuie să întrunească trei elemente esențiale: (i) textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), (ii) textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și (iii) motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat (a se vedea DCC nr. 32 din 5 martie 2026, § 20; DCC nr. 43 din 8 aprilie 2025, § 28).

20. În acest context, Curtea observă că, fără a demonstra existența unei ingerințe într-un drept fundamental, critica autoarei sesizării indică doar pretinsa omisiune de a reglementa în mod expres în articolul 546 din Codul de procedură penală cazul unui risc de persecuție din motive religioase, ca temei de refuz al extrădării.

21. Astfel, Curtea reiterează că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale, precum și a unor considerente desprinse din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în absența unei argumentări proprii privind contradicția dintre prevederea contestată și Constituție, nu poate fi calificată drept o critică veritabilă de neconstituționalitate. Curtea a subliniat în jurisprudența sa că examinarea unei asemenea excepții ar presupune formularea din oficiu a criticilor de neconstituționalitate, ceea ce ar conduce la substituirea autorului excepției în procesul de argumentare (a se vedea DCC nr. 56 din 26 martie 2026, § 19).

22. Totodată, Curtea observă că articolul 546 alin. (2) pct. 6) lit. b) din Codul de procedură penală prevede că extrădarea urmează a fi refuzată dacă Procurorul General, ministrul Justiției sau instanța care soluționează chestiunea privind extrădarea are motive serioase să creadă că situația persoanei riscă să fie agravată pentru motive de rasă, religie, sex, naționalitate, origine etnică sau opinii politice, iar, potrivit lit. c), dacă, în cazul extrădării, persoana va fi supusă torturii, tratamentului inuman sau degradant ori nu va avea acces la un proces echitabil în țara solicitantă.

23. În acest sens, Curtea menționează că competența de a aprecia existența și întinderea riscului invocat de persoana respectivă, precum și aplicarea motivelor de refuz al extrădării prevăzute de articolul 546 din Codul de procedură penală le revine instanțelor judecătorești (a se vedea DCC nr. 106 din 29 septembrie 2020, §24).

24. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) lit. (d) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 546 din Codul de procedură penală, ridicată de dna avocat Georgeta Lupea, în interesele dlui Omer Turgut, parte în dosarul nr. 7-04/2026, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 23 septembrie 2026

DCC nr. 154

Dosarul nr. 195g/2026